

BẢO HIẾN TRONG NHÀ NƯỚC PHÁP QUYỀN

1. Họ và tên nghiên cứu sinh: **NGUYỄN MẠU TUÂN**
2. Giới tính: Nam
3. Ngày sinh: 01/01/1975
4. Nơi sinh: Hà Nội
5. Quyết định công nhận nghiên cứu sinh: số 4150/QĐ - SDH ngày 15 tháng 7 năm 2008
6. Các thay đổi trong quá trình đào tạo: Không
7. Tên đề tài luận án: **Bảo hiến trong Nhà nước pháp quyền**
8. Chuyên ngành: Lý luận và Lịch sử nhà nước và pháp luật
9. Mã số: 62.38.01.01
10. Cán bộ hướng dẫn khoa học: GS.TS Nguyễn Đăng Dung
11. Tóm tắt các kết quả mới của luận án:

Luận án đã đạt được các kết quả mới cơ bản sau đây:

- Luận án đã phân tích và chứng minh: bảo hiến là yêu cầu tất yếu của Nhà nước pháp quyền.

- Luận án đã phân tích và chứng minh: không có một mô hình bảo hiến “nhất thành bất biến” cho mọi quốc gia, dân tộc. Mỗi quốc gia, dân tộc căn cứ vào điều kiện về chính trị, kinh tế, văn hóa, truyền thống và trình độ phát triển của mình mà lựa chọn mô hình bảo hiến phù hợp.

- Luận án đã nghiên cứu và rút ra nhận định: hiện nay trên thế giới có ba mô hình bảo hiến tiêu biểu: 1. Mô hình bảo hiến bằng cơ quan chuyên trách (Tòa án hiến pháp, Hội đồng hiến pháp); 2. Mô hình bảo hiến bằng hệ thống tòa án tư pháp; 3. Mô hình bảo hiến hỗn hợp.

- Luận án đã phân tích và đưa ra nhận định: cơ chế bảo vệ hiến pháp của Việt Nam hiện nay còn một số bất cập: *Một là*, chưa có cơ chế giám sát Quốc hội một cách hữu hiệu nhằm bảo đảm cho chính Quốc hội làm đúng, làm đủ các quy định của Hiến pháp. Đây là một đòi hỏi quan trọng của Nhà nước pháp quyền. *Hai là*, Hiến pháp năm 1992 quy định Quốc hội thông qua hoạt động giám sát tối cao có quyền bãi bỏ một phần hay toàn bộ văn bản quy phạm pháp luật của các chủ thể chịu sự giám sát khi có dấu hiệu trái với Hiến pháp, luật và Nghị quyết của Quốc hội. Trên

thực tế Quốc hội chưa phán quyết một văn bản quy phạm pháp luật nào trái Hiến pháp và luật. *Ba là*, trong cơ chế phân công quyền lực nhà nước ở Việt Nam, Ủy ban thường vụ Quốc hội được giao nhiệm vụ giải thích Hiến pháp, luật và pháp lệnh nhưng thực tế việc giải thích hiến pháp chưa được thực hiện. *Bốn là*, Việt Nam có một hiến pháp thành văn, có hành vi vi hiến xảy ra nhưng chưa có cơ quan chuyên trách xử lý hành vi vi hiến.

- Luận án phân tích và đề xuất: trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam hiện nay, việc lựa chọn mô hình Hội đồng hiến pháp là phù hợp hơn cả. Đây là giải pháp quá độ trong thời kỳ quá độ. Để mô hình này động hiệu quả, hiệu lực chúng ta phải kết hợp một số giải pháp đồng bộ: nghiên cứu, sửa đổi hiến pháp; tuyên truyền phổ biến hiến pháp, pháp luật để nâng cao trình độ hiểu biết pháp luật, văn hóa pháp lý; cải cách tư pháp; cải cách hành chính; nâng cao hiệu lực, hiệu quả của tài phán hành chính...

12. Khả năng ứng dụng trong thực tiễn:

Những nghiên cứu trong luận án có khả năng ứng dụng cao trong thực tiễn hoạt động của cơ quan lập pháp, hành pháp và tư pháp, đặc biệt trong điều kiện Việt Nam đang tiến hành nghiên cứu sửa đổi, bổ sung Hiến pháp năm 1992 và xây dựng cơ chế “kiểm soát” quyền lực nhà nước; thông qua nội dung luận án cũng giúp sinh viên khoa luật chuyên ngành Lý luận và Lịch sử về nhà nước và pháp luật có những hiểu biết sâu hơn về bảo hiến trong điều kiện xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa của nhân dân, do nhân dân, vì nhân dân ở Việt Nam.

13. Những định hướng nghiên cứu tiếp theo:

- Nghiên cứu nhằm hoàn thiện cơ cấu tổ chức, thành phần, thẩm quyền của Hội đồng hiến pháp Việt Nam

- Nghiên cứu nhằm hoàn thiện quy trình, thủ tục ra phán quyết và hiệu lực phán quyết của Hội đồng hiến pháp Việt Nam.

14. Các công trình đã công bố có liên quan đến luận án:

- Nguyễn Mậu Tuân (2007), “Một số vấn đề lý luận về Nhà nước pháp quyền và Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam”, *Tạp chí Lý luận chính trị* (4), tr. 28-31.

- Nguyễn Mậu Tuân (2011), “Hoàn thiện cơ chế bảo hiến đáp ứng yêu cầu xây dựng Nhà nước pháp quyền ở nước ta”, *Tạp chí Lý luận chính trị* (10), tr. 47-50,58.

- Nguyễn Mậu Tuân (2011), “Cơ chế bảo hiến và việc xây dựng nền dân chủ xã hội chủ nghĩa”, *Tạp chí dân chủ và pháp luật* (11), tr. 15-19.

- Nguyễn Mậu Tuấn (2011), “Hoàn thiện cơ chế bảo hiến trước yêu cầu kiểm soát quyền lực nhà nước ở nước ta hiện nay”, *Đề tài khoa học cấp Bộ “Pháp luật về kiểm soát quyền lực nhà nước ở Việt Nam hiện nay”*, Mã số B11-16, nghiệm thu ngày 30-12-2011, đạt loại: Khá.

- Nguyễn Mậu Tuấn (2012), “Một số dấu hiệu cơ bản của vi phạm Hiến pháp”, *Tạp chí giáo dục lý luận* (1+2), tr. 111-114.